

Riktlinjer för god ekonomisk hushållning och hantering av resultatutjämningsreserv och resultatreserv

Internt dokument

RIKTLINJE

Gäller fr.o.m.: 2024-12-09

Senast reviderad: [Senast reviderad]

Dokumentansvarig: Ekonomichef

Sektor/avdelning: [Sektor]

Dokumentet gäller för: Samtliga nämnder

Innehåll

1. Syfte och bakgrund	3
2. Riktlinjer för god ekonomisk hushållning	3
2.1 Finansiellt perspektiv	3
2.2 Verksamhetsperspektiv	4
3. Uppföljning, prognos och utvärdering av god ekonomisk hushållning	4
4. Riktlinjer för hantering av resultatutjämningsreserv och resultatreserv	5
4.1 Disponering av kvarvarande resultatutjämningsreserv (RUR)	5
4.2 Resultatreserv (RER)	5
Avsättning till RER	5
Disponering av RER	6

1. Syfte och bakgrund

I kommunallagen och i lag om kommunal bokföring och redovisning beskrivs att kommuner ska ha en god ekonomisk hushållning i sin verksamhet och i sådan verksamhet som bedrivs genom andra juridiska personer det vill säga kommunkoncernen. Det är fullmäktiges uppgift att besluta om riktlinjer och mål för god ekonomisk hushållning för kommunkoncernen. Riktlinjerna omfattar också regelverk kring hantering av resultatutjämningsreserv/resultatreserv. Reserven kan användas för att hantera kommunens ekonomi över en konjunkturcykel.

Följsamhet till riktlinjerna föreslås utvärderas i den ordinarie uppföljningsprocessen och företrädesvis i samband med årsredovisning.

2. Riktlinjer för god ekonomisk hushållning

Grundtanken bakom begreppet god ekonomisk hushållning är att varje generation ska bära kostnaderna för den service som de själva beslutar om och som de själva konsumerar.

God ekonomisk hushållning har både ett finansiellt perspektiv och ett verksamhetsperspektiv.

2.1 Finansiellt perspektiv

I strategisk plan med budget fastställs ett eller flera finansiella mål som anger inriktningen för god ekonomisk hushållning. Det finansiella målet/målen gäller för mandatperioden, men i samband med det årliga beslutet om strategisk plan med budget finns möjlighet att göra revideringar. Det ska finnas ett finansiellt mål som gäller för hela kommunkoncernen.

Vid formulering av finansiellt mål för mandatperioden gäller följande utgångspunkter:

För att Skövde kommun ska klara av ekonomiska förändringar och ha flexibilitet är det viktigt att bygga upp ett ekonomiskt överskott varje år. Det innebär att det inte är tillräckligt att uppnå balans i resultaträkningen mellan kostnader och intäkter (balanskravet), utan för att kravet på god ekonomisk hushållning ska vara uppfyllt bör resultatet ligga på en nivå som stärker ekonomin på kort och lång sikt. De finansiella målen ska med andra ord formuleras så att de genererar ett positivt resultat och skapar en finansiell ställning som klarar framtida åtaganden såsom pensionskostnader och investeringar. För att säkra god ekonomisk hushållning på lång sikt ska resultatet under en rullande sexårsperiod uppgå till minst tre procent av skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning för kommunen samt sex procent för kommunkoncernen över en sexårsperiod. Självfinansieringsgraden av investeringar för kommunens skattefinansierade verksamhet bör uppgå till 100 % men ska inte understiga 80 % under en rullande sexårsperiod. För uppföljning sker mätningen för innevarande år plus de fem föregående åren. För planering sker mätningen för de tre föregående åren samt tre planeringsperioderna. Under vissa förutsättningar finns möjlighet att reservera delar av ett positivt resultat i en resultatreserv (RER).

2.2 Verksamhetsperspektiv

Verksamhetsperspektivet innebär att kommunen ska bedriva sin verksamhet på ett ändamålsenligt och kostnadseffektivt sätt i syfte att säkra en god ekonomisk hushållning. Mål och riktlinjer för verksamheten ska bidra till att resurserna i verksamheten används till rätt saker och att de används på ett effektivt sätt.

Kommunfullmäktige beslutar varje mandatperiod om prioriterade utvecklingsmål. Målen svarar på vilka utmaningar som är prioriterade i samhällsutvecklingsarbetet och har en stark koppling till hållbar utveckling. För att uppnå en god ekonomisk hushållning på lång sikt är det viktigt att det över tid sker en positiv utveckling inom dessa prioriterade utvecklingsmål.

Utöver kommunfullmäktiges prioriterade utvecklingsmål beslutar nämnderna om internbudget och egna prioriterade utvecklingsmål inom ramen för sitt grunduppdrag. Nämnden ansvarar också för grunduppdragets kvalitet inom sitt ansvarsområde och har det yttersta ansvaret för den interna kontrollen av sin verksamhet. Ordning och reda i kommunens ekonomi och en god kvalitet och effektivitet i grunduppdraget är en förutsättning för en god ekonomisk hushållning.

3. Uppföljning, prognos och utvärdering av god ekonomisk hushållning

För att uppnå god ekonomisk hushållning krävs en ändamålsenlig uppföljning och analys av verksamhet och ekonomi, vilket görs tertialvis i Skövde kommun. För att leva upp till kravet på god ekonomisk hushållning är det fleråriga perspektivet viktigare än det enskilda räkenskapsåret. Kommunstyrelsens och övriga nämndens ekonomiska uppföljning och prognosarbete görs med utgångspunkt i Skövde kommuns policy för ekonomi- och verksamhetsstyrning och enligt instruktioner för tertialrapport 1 och 2 samt verksamhetsberättelsen. Det finns ett årshjul för att säkerställa att det vidtas erforderliga åtgärder vid budgetavvikelse under innevarande budgetår. I samband med årsredovisning utvärderas om kommunens och kommunkoncernens utveckling ligger i linje med god ekonomisk hushållning utifrån denna riktlinje. Detta görs utifrån en sammantagen bedömning där stor vikt läggs vid det finansiella perspektivet.

Även om det finansiella målet tillsammans med kommunens resultatreserv utgör fundamentet i god ekonomisk hushållning för Skövde kommunkoncerns del så görs också en sammantagen bedömning av verksamhetsperspektivet utifrån uppföljningen av kommunfullmäktiges och nämndernas prioriterade utvecklingsmål samt kvalitetssäkringen av nämndernas grunduppdrag.

4. Riktlinjer för hantering av resultatutjämningsreserv och resultatreserv

Resultatutjämningsreserv (RUR) avvecklas från och med 1 januari 2024 men får vara kvar och nyttjas till utgången av år 2033 enligt nuvarande lagstiftning. Några nya avsättningar får inte göras.

4.1 Disponering av kvarvarande resultatutjämningsreserv (RUR)

Skövde kommun får disponera medlen i RUR om balanskravsresultatet är negativt. Detta gäller både i budget och i bokslut.

Om prognosen för skatteunderlagsutvecklingen under budgetarbetet understiger det tioåriga genomsnittet och det föreligger en lågkonjunktur kan en disponering av medel från RUR budgeteras. Dock under förutsättning att medlen från RUR används för att täcka negativa resultat, vilket innebär så mycket som krävs för att balanskravsresultatet ska komma upp till noll, eller så långt som reserven räcker för att täcka det negativa resultatet. Medel i RUR återförs när RER är fullt uppbyggd eller om det kvarstår medel i RUR vid utgången av år 2033.

Beslut om kommande års disponering ska fattas i samband med budgetbeslutet. I samband med årsbokslutet fattas beslut om den verkliga disponeringen. Kommunstyrelsen lämnar i årsredovisningen förslag till kommunfullmäktige avseende disponering av RUR.

4.2 Resultatreserv (RER)

Från och med 1 januari 2024 införs en möjlighet att reservera medel till en resultatreserv (RER).

Avsättning till RER

Medel får reserveras till en RER som sedan kan användas i syfte att uppnå en god ekonomisk hushållning. Reservering av medel till RER får göras med högst ett belopp som motsvarar det lägsta av antingen den del av årets resultat eller den del av årets resultat efter balanskravsjusteringar som överstiger;

1. en procent av summan av skatteintäkter samt generella statsbidrag och kommunalekonomisk utjämning, eller
2. två procent av summan av skatteintäkter samt generella statsbidrag och kommunalekonomisk utjämning, om kommunen har ett negativt eget kapital, inklusive ansvarsförbindelsen för pensionsförpliktelser.

Kommunen får inte ha negativa balanskravsresultat från tidigare räkenskapsår kvar att reglera för att få göra avsättning till RER. Storleken på RER maximeras till högst fem procent av skatteintäkter samt generella statsbidrag och kommunalekonomisk utjämning.

Disponering av RER

Förutsättningarna för att kunna disponera RER för Skövde kommun är följande:

- Balanskravsresultatet ska vara negativt och reserven får användas för att nå upp till ett nollresultat, eller så långt som den täcker.
- Användning av medel från RER ska utgå från vad som avses med god ekonomisk hushållning enligt kommunallagen.
- RER får användas vid omvärldsförändringar eller kostnadsökningar som på kort sikt påverkar kommunens resultat negativt förutsatt att det främjar en god ekonomisk hushållning.
- RER får även användas vid oförutsedda utgiftsökningar eller inkomstbortfall, så länge det bidrar till att uppnå god ekonomisk hushållning

Medel från RER får användas både i budget och årsredovisning under samma förutsättningar.

Exempel på användning kan innefatta kostnader för nödvändiga omstruktureringar av verksamheten för att på lång sikt uppnå en god ekonomisk hushållning. Det kan även inkludera oväntade utgiftsökningar till följd av omvärldsförändringar, såsom ökade pensionskostnader eller inkomstbortfall där skatteunderlaget minskar under ett enskilt år. Det är viktigt att betona att resultatreserven inte bör användas för att täcka långsiktiga kostnadsökningar, för att möta ökade ambitioner eller kompensera för ineffektiv verksamhetsdrift.

Det ska framgå i förvaltningsberättelsen till vad och varför medlen disponerats.

Beslut om kommande års avsättning eller disponering ska fattas i samband med budgetbeslutet.

I samband med årsbokslutet fattas beslut om den verkliga avsättningen eller disponeringen.

Kommunstyrelsen lämnar i årsredovisningen förslag till kommunfullmäktige avseende avsättning till eller disponering av RER.